

Verslag van De Agenda #1 // 27-10-2014 // Theaterschool, Amsterdam

Organisatie: Het Transitiebureau & Tobias Kokkelmans.

Inleiding

Tijdens de eerste bijeenkomst van De Agenda kwamen we met een divers gezelschap uit de sector samen op de Theaterschool in Amsterdam. Acteurs, regisseurs, studenten, docenten, producenten, dramaturgen, marketeers, artistiek en zakelijk leiders, medewerkers van kleine en grote gezelschappen, beleidsmakers en adviseurs, variërend tussen de leeftijd van 20 tot 70 jaar, spraken over de toekomst van het theater, de huidige inrichting van de sector en de rol die theater kan/moet/wil spelen in de 21ste eeuw. Enerzijds omdat er behoefte is in de sector om 'vrije ruimtes' te creëren waar het gesprek centraal staat en de vraag: wie zijn we samen? Anderzijds omdat we aan de vooravond staan van een nieuw kunstenplan. Graag willen we naast de bestaande adviezen ook een ongevraagd advies uitbrengen. De Agenda heeft dus een tweeledige missie: samenkomen en het gesprek met elkaar aangaan én een advies uitbrengen over de toekomst van theater.

Met behulp van het Open Space Format vormden we tijdens de eerste bijeenkomst negen groepen. De onderwerpen of groepen waren niet van tevoren bepaald of vastgelegd, maar ontstonden uit bijdragen van de aanwezigen. Als je besloot een bijdrage te leveren, werd je daarmee automatisch de gespreksleider van het onderwerp en konden andere aanwezigen zich aansluiten, zodat er een groep gevormd werd. Het Open Space Format kent 5 principes:

1. De mensen die er zijn, zijn de juiste mensen
2. Het startmoment is altijd juist
3. De plek waar het plaatsvindt is altijd de juiste plek
4. Wat er ook gebeurt, het is het enige dat kon gebeuren
5. Als het over is, is het over

De negen gespreksonderwerpen van die avond:

1. De harde scheiding tussen commercieel en gesubsidieerd theater moet vervagen.
2. Het aanbod legitimeert de subsidie, niet de vraag. Er is geen vraag.
3. Kunst in plaats van cultuur.
4. Wie heeft (de) macht?
5. Als men over 'betekenisvol theater' spreekt, wat wordt daarmee bedoeld? Invulling geven aan wat betekenisvol is.
6. 'Hoe frame je tegen?'
7. We hebben het vaak over zaken waar we het oneens over zijn. Maar waar zijn we het, als het over theater gaat, unaniem wel over eens? Inventarisatie: waar zijn we het over eens?
8. 'Hoe communiceer je wat er in het theater gebeurt naar buiten? En hoe maak je het publiek eigendom van je werk (ownership)?'
9. Wat is 'the fittest'? Relatie werk en bestaande structuren.

Hieronder vind je van ieder gespreksonderwerp een verslag van de moderator. De verslagen lezen werkt uiterst activerend! Er worden, behalve analyses over de staat van het huidige theaterlandschap, ook concrete (vernieuwende) ideeën aangedragen. Uit veel van die ideeën spreekt een verlangen naar een 'plek'. Een 'plek' binnen de huidige structuur waar een verscheidenheid aan mensen de mogelijkheid krijgt om samen te komen. Geen 'generatie'-groep, of een 'specialisatie'-groep, geen nieuwe variant van het TIN, maar een agonistische ruimte waar tegenstellingen en diversiteit behouden blijven. Waar gemeenschappelijk de verantwoordelijkheid voor theater wordt gedragen. Niet het volgende 'machtige' groepje, maar een 'transparante', 'flexibele' plek met een mogelijk 'tijdelijk' karakter, waar het doel niet van tevoren is vastgesteld, maar zich vormt naar tendensen en bewegingen in de sector en de samenleving. (Woorden die nu gehanteerd worden om die plek te omschrijven: plek, format, raad, parlement).

Er spreekt uit de verslagen een duidelijk verlangen naar meer zeggenschap. Naar het doorbreken van de grens tussen de beleidsmaker en de kunstenaar, tussen de structuur en het kunstwerk. Niet volgen, maar sturen. Niet reageren, maar zelf ideeën aandragen en ontwikkelen.

Daarnaast gingen een aantal gesprekken over taal. Hoe versta je elkaar? Hoe leg je uit wat je bedoelt? Hoe geef je betekenis aan een begrip als 'betekenisvol'? Hoe reframe je het beeld van theater in de samenleving? Wat betekent 'draagvlak'? Hoe kun je dat meten? Wat voor strategie hanteer je in het scheiden van 'kunst' en 'cultuur'?

De volgende bijeenkomst, 1 december (19.00 Veemtheater, Amsterdam) gaan we door op de onderwerpen die de vorige bijeenkomst zijn opgeworpen.

Groep 1: De harde scheiding tussen commercieel en gesubsidieerd theater moet vervagen.

Moderator: Charlotte Sickler
Verslag: volgt nog.

Groep 2: Het aanbod legitimeert de subsidie, niet de vraag. Er is geen vraag.

Moderators: Moos van den Broek & Vincent van den Berg

Onder het beleid van Rick van der Ploeg werden jongeren en multiculturaliteit naar voor geschoven, nu ligt alle nadruk op het ondernemerschap. De waarde van kunst wordt opgehangen aan publiksaantallen. De politiek bepaalt de agenda van kunstenaars. Hoe leiden we kunstenaars op in tijden dat de autonomie van kunstenaars onder druk staat. Er is te weinig plek voor kleinschalige kunst en experiment. De gesubsidieerde kunst zit in een underdog positie. Kunstenaars willen niet alleen beoordeeld worden op cijfers. Er is te weinig reflectie op de gevolgen van zo'n gestuurd beleid.

Waarom is er niet meer nadruk op kwaliteit?

Op de intrinsieke waarde van kunst?

Waar ligt de nadruk dan bij selectie;

de selectie van leerlingen door academies,

de selectie van plannen bij fondsen?

Hoe kunnen opleidingen kunstenaars stimuleren autonoom te blijven denken?

Hoe kunnen studenten gestimuleerd worden in het overtuigen?

Wat is de rol van begeleiders in het inhoudelijke gesprek?

Waarvoor is het systeem bedoeld? Toch niet om tegen te werken?

Hoe kun je het systeem bevragen?

Waarom zitten er zo weinig kunstenaars in de raad?

Waarom zijn altijd de beleidsmakers aan het woord?

De taak van kunst is voorop te lopen, nu loopt het achter de eisen aan

En die eisen zijn net zo grillig als de huidige politiek, te weinig aandacht voor de lange lijnen.

Weg met de managementlaag, de kunst kan het ook juist anders aanpakken. Een voorstel doen.

Hebben commissies van fondsen interpretatiemogelijkheden, hoe ontwikkel je een beoordelingsvorm die van de bureaucrativering af gaat.

Zijn er instellingen die baat hebben bij het huidige systeem, of hebben we er allemaal last van?

Laten we aanvragen schrijven op grond van eigen criteria.

Hoe onderscheid kunst zich van cultuur? Laten we het niet meer hebben over cultuur maar standaard het woord kunst gebruiken, om te voorkomen dat we onder een grote noemer worden geschoven.

Groep 3: Niet verlagen, maar verhogen. Kunst in plaats van cultuur.

Moderator: Jaïr Strandens
Verslag: volgt nog.

Groep 4: Wie heeft (de) macht?

Moderator: Laura Minderhoud

Sommige mensen worden met macht geassocieerd. Omdat ze posities hebben en hebben gehad, in raden van toezicht zitten, in het informele circuit een rol spelen etc. wat te doen met deze macht/invloed. In de groep is kennis en ervaring aanwezig!

Macht van de raad van toezicht van een theatergezelschap. Vooral op de cruciale plekken is deze macht groot. In de praktijk zorgt de door het gezelschap aangestelde raad van toezicht vaak dat het gaat zoals de artistiek leider het wil.

Raad van toezicht heeft bevoegdheid om de artistiek leider te benoemen en te ontslaan. Als de artistiek leider vertrekt gaat de raad van toezicht op zoek naar een nieuwe. (informeel circuit...)

Nu: minister/ ministerie ontwikkelt, met advies Raad voor Cultuur, het bestel. Raad van toezicht beslist wie er op de cruciale plek komt.

De opvolging van een artistiek leider mag niet in handen van de raad van bestuur. Er zou een sollicitatie commissie moeten worden samengesteld.

Het geld blijft op de plek maar open sollicitatie naar de plek, *met behoud van het geld* moet mogelijk zijn. Met een ander idee en mensen die daar bij horen.

Misschien maximum periode artistiek leider op een plek?
Het gaat niet alleen om de geleverde kwaliteit, ook over de mogelijkheden die de plek met zich meebrengt die aan de topkwaliteit bijdraagt en ook beschikbaar zou moeten komen voor anderen.

- Macht van de Regio

Gemeente en rijk zijn twee opdrachtgevers.

Beter gemeente zelf laten beslissen wat ze in de stad willen? productie presentatie in een hand. In Duitsland wordt de maker benoemd door de gemeente en bevraagd door de gemeente over wat hij/zij maakt, dat creëert betrokkenheid.

In de gemeente is veel kennis van wat er speelt en wat men wenst, Maar: kennis van een samenhangend bestel/keten is daar niet.

En als een Neoliberale wethouder "alle" kunst afschaft moet het rijk dat kunnen voorkomen.

Macht van de Podia

Gefinancierd door gemeente, hebben zij vaak een heel andere ideologie dan Kunst laten zien, voornamelijk commercieel. (12% gesubsidieerd theater in de schouwburgen) Salaris en uitkoop som kunstenaar is sluitpost.

Dualiteit rijk/gemeente is nodig om het behoud van de kunst in de regio te garanderen.

- Macht van de politiek

In de regio makkelijker invloed uit te oefenen op de politiek door er aan deel te nemen, er dicht bij te staan. Maar ook in de landelijke politiek is het *essentieel en onze eigen verantwoordelijkheid om deel te nemen aan de politiek!* Om politici aan te spreken op het kunstbeleid. Om invloed uit te oefenen!

Bijvoorbeeld afspraak maken met een politicus, meenemen naar voorstellingen, repetities, eten met kunstenaars.

Staat betaalt maar het "levert niets op" inzicht geven in het belang van kunst.

lid worden partij?

- Macht van de kunstenaar

Is even groot als zijn of haar budget...

Invloed van theatermakers (kunstenaars) met groot budget, op belangrijke plekken, worden om "raad" gevraagd of geven ongevraagd raad. Hebben invloed op theaterscholen, op benoemingen van artistiek leiders (via raden van toezicht) op ministerie en op raad voor cultuur??

Raad voor cultuur is niet de spreekbuis van de kunstenaars.

Wat is de rol en de positie van de raad en het fonds?

Juristen bepalen nu de politiek.

Is de Raad machteloos?

gesprek over kwaliteit wordt niet (openlijk) gevoerd, is "vies", men is er bang voor.

peer review beste methode voor het toekennen van subsidie. Open procedure, gesprek over kwaliteit voeren.

Elkaar vertrouwen.

Graag doordenken over deze zaken.

Waar wil je je invloed voor inzetten?

De bestaande structuren zijn niet noodzakelijk eeuwig.

Door het netwerk van benoemen en functies verdelen is buiten deze kaders nieuwe structuren laten ontstaan, lastig.

Groep 5: Invulling aan wat betekenisvol is.

Moderator: Caspar Nieuwenhuis

Mijn groep heeft gesproken over de invulling/definitie van betekenisvolheid (is het een woord?) in polemische relatie met succes.
Wat is betekenisvol? Wanneer is iets betekenisvol? Voor wie is iets betekenisvol? Dat waren zo de generale vragen van ons socratisch gesprek.

Er kwamen twee 'conclusies' uit voort:

Er ontbreekt een forum voor theatermakers om onderling over de betekenisvolheid van elkaars werk te discussiëren. Als er al een moment is om dat gesprek met medemakers aan te gaan, dan is het vaak moeilijk om het los te zien van de politieke beladenheid van op- en aanmerkingen over andermans werk. De vraag is dus voor de toekomst: hoe creëer je een platform waar makers in alle veiligheid en vrijheid kunnen discussiëren over wat urgent en noodzakelijk theater is?

Op dit moment zijn de beoordelingssystemen van de fondsen gericht op een economische invulling van het woord betekenis (iets heeft pas betekenis als er genoeg publiek is, genoeg speelbeurten heeft, genoeg draagvlak, genoeg eigen inkomsten genereert enz...). Het voorstel vanuit ons gesprek was om de beoordelingssystematiek te bouwen op drie richtingen van waaruit een kunstwerk betekenis kan hebben: iets kan betekenis hebben voor het publiek, iets kan betekenis hebben in de context van een traditie of discours, en iets kan betekenis hebben voor de individuele kunstenaar. Deze indeling in richtingen van betekenis is een blauwdruk voor een beoordelingssysteem die anders is dan de huidige.

Groep 6 Hoe frame je tegen?

Moderator: Robbert van Heuven

Onze groep stelde zich tot doel het frame over kunst te 'herframen'. Met welk frame kun je de kunst uit het maatschappelijke verdomhoekje halen?
Een goed frame heeft weinig met de werkelijkheid van doen en alles met gevoel. Daarom kun je, zoals Tobias, met cijfers wel aantonen dat het goed gaat met het theater, maar daarmee is het nog niet meteen een goed frame, omdat er geen gevoel aan vast hangt. Welk verhaal zou de kunst dan met gevoel kunnen vertellen om een nieuwe frame te creëren.

Een aantal suggesties:

- een gevoel van saamhorigheid ten opzichte van het neoliberale denken
- dingen tonen die normaal niet getoond worden, alternatieven bieden voor de werkelijkheid
- 'kunst doet er toe'
- 'je zegt toch ook niet: "dat was een goede film, want de zaal zat vol?"

We verzandden daarmee een beetje in de marketinghoek, maar daarmee hadden we het frame-probleem nog niet opgelost.

Het probleem met de frame van kunst is, zo bedachten we, is dat het gevoel dat erbij hoort zo hyperlokaal of hyperindividueel is. Mensen snappen best dat kunst belangrijk is, maar vaak door een zeer specifieke voorstelling op een

specifieke plek. Hyperlokaal: dat gevoel van saamhorigheid wordt door deze specifieke voorstelling veroorzaakt en geldt dus niet meteen voor alle kunst. Hyperindividueel: wat iemand tot in het diepste van zijn ziel heeft geraakt, laat een ander koud. Er is kortom geen breed gevoel waarop kunst kan aansluiten om terug te frame. “Alle kunstenaars zijn hobbyisten” is een frame dat wel bij een breed gedeeld gevoel aansluit.

Het aanhaken op de juiste gevoelens voor de kunst vraagt daarom om veel meer tijd en aandacht en het zou helpen als alle kunstenaars en kunstinstellingen daar samen aan zouden werken. Zo kwamen we weer heel even op de collectieve marketing uit.

Tot slot ontstond nog de gedachte: op het toneel zijn theatermakers en acteurs heel erg goed om gevoelens op te roepen en om te liegen. Dat kunnen ze als geen ander. Maar als er buiten de deuren van het theater een frame moet worden bedacht (wat altijd gaat over het verbuigen van de werkelijkheid en om gevoel) dan kunnen we dat niet. Dan is er vooral verontwaardiging dat er door de anderen niet eerlijk met de cijfers wordt omgegaan. Kunnen we onze talenten niet actiever inzetten?

Groepje 7: Inventarisatie: waar zijn we het over eens?

Moderator: Tom Helmer

Inventarisatielijst:

1. Theater heeft in de historie altijd bestaan.
2. Goed theater is een gebeurtenis.
3. Theater is het enige medium waarin alle kunstvormen kunnen samenkomen.
4. De productie van theater is in sociaal opzicht een zeer geavanceerd proces.
5. Theater heeft publiek nodig.
6. Theater is live.
7. Theater is een kunstvorm waarin mensen naar mensen kijken.
8. Theater is een kunstvorm waarin empathie een grote rol heeft.
9. Theater heeft ambassadeurs nodig die theater in de samenleving promoten, maar zelf geen theater maken. Politici, mensen uit het bedrijfsleven.
10. Het is nodig dat theaterveld werkt aan zichtbaarheid en draagvlak in de samenleving en de politiek.
11. Het middel om ons te associëren met andere sectoren in de samenleving lijken we tot nu toe over het hoofd te hebben gezien. Theater heeft de mogelijkheid om met vele partners samen te werken. Iets is pas theater als iemand er naar kijkt.
12. Het staat het dichtst op de samenleving omdat je altijd publiek nodig hebt.
13. Diversiteit in theater kan niet bestaan zonder investeringen van derden. Het is een taak van de rijksoverheid om door middel van subsidie die diversiteit te waarborgen en het goede voorbeeld te geven aan lagere overheden en private partijen.
14. Theaterbezoek moet een structureel onderdeel zijn van het onderwijs op alle niveaus tot en met het voortgezet onderwijs.

15. Er moet meer subsidie vrij gemaakt worden als programmeringsbudget voor theaters.
16. We zijn trots op een zeer divers theaterlandschap.
17. De landelijke, provinciale en gemeentelijke verantwoordelijkheden maken de inrichting van het theaterlandschap erg onoverzichtelijk. Podia hebben vaak een andere ideologie dan de producenten van kunst.
18. Er moet aan talentontwikkeling gedaan worden. Hiervoor moet ook geld van de rijksoverheid beschikbaar gemaakt worden. De toevoer van talenten is immers een landelijk belang. Er moeten meerdere plekken voor talentontwikkeling zijn, opdat een jong talent meerdere opties heeft, niet afhankelijk is van de artistiek leider van één bepaalde plek.
19. We vinden het goed dat er een voorwaarde van publieksinkomsten verbonden is aan het verstrekken van subsidies. Tenminste 20% eigen inkomsten is redelijk. Maar we vinden ook dat er een subsidiebudget vrijgemaakt moet worden voor een nog publieks-onafhankelijker theater. De verhouding tussen nutsvoorziening en de research en development budgetten zou respectievelijk 70 om 30 procent moeten zijn.
20. De werving van publiek is een gedeelde verantwoordelijkheid van gezelschappen en theaters.

Ontstaan Idee

Dit idee om een lijst of tekst te maken met stellingen waar we het allemaal over eens zijn was voor mij al wat ouder. Het ontstond uit mijn frustratie over de slechte organisatie van de lobby van de theatersector. Als er een gezamenlijk tekst ligt, dan kunnen we daarop bogen. En als er punten in staan die nog niet gerealiseerd zijn, dan is het daarvoor vrij eenvoudig lobbyen.

Daarbij leek het mij een aardig idee om een soort vertegenwoordiging in het leven te roepen, die de verschillende belangen zou overstijgen. Zoals kleine zaal vs grote zaal, kleine gezelschappen vs bis, etc. Een vertegenwoordiging van het hele veld, waar dus in principe iedereen zich tegenaan kan bemoeien. Wat ik voor me zie is een soort parlement dat één keer per jaar bij elkaar komt om deze tekst te bekrachtigen, te wijzigen of uit te breiden.

Dit parlement bestaat uit een stuk of veertig personen, waarin acteurs, programmeurs, dramaturgen, regisseurs, technici een vormgever zitten. Ik kan mij voorstellen dat er ook personen van private fondsen in zouden kunnen zitten. Maar geen vertegenwoordigers van overheidsfondsen. Die zijn welkom om de vergaderingen bij te wonen, eventueel te spreken, maar ze hebben geen stemrecht.

Omdat het mijns inziens om de meer fundamentele principes zou moeten gaan, en niet zoveel te maken heeft met het dagelijks bestuur van de sector, kan het een soort constitutionele sfeer hebben. Er zal dus zeker een tweederde meerderheid moeten zijn voordat er voorstellen aangenomen kunnen worden.

Praktijk

Ik ben met Anoeck Nuyens, Jessica Kuitenbrouwer, Wieke ten Cate, Floris van Delft, Emke Idema en eventjes ook Albert van Andel begonnen met de inventarisatie. Zie hierboven het resultaat.

Zoals gezegd viel het mij nog tegen om zaken te bedenken waar we het allemaal over eens zijn. Ik denk echter dat we zeker nog veel zaken over het hoofd hebben gezien. Denk bijvoorbeeld aan het feit dat je voor theater ook altijd een ruimte nodig hebt om het te maken. Zoiets is belangrijk om te stellen. Het is voor overheden vaak relatief eenvoudig om voor ruimtes te zorgen, maar ze verliezen dit ook makkelijk uit het oog.

Vervolg

Ik denk dat het de moeite waard is om hier een vervolg aan te geven. Ik kan een besloten facebookgroep maken waar iedereen welkom is. Hierin kunnen stellingen gepost worden (één per dag). Een like is mee eens. Een comment is mee oneens. De stellingen die langs deze groep komen, kunnen vervolgens in een enquête gezet worden dat we naar een veel bredere groep kunnen sturen. Zo komen we tot een hoop stellingen met veel draagvlak. Hierbij heb ik uiteraard wel hulp nodig. Leuk werk voor kommaneukers. Bijvoorbeeld Theaterstudenten die een rechtenvak in hun minor hebben.

Overigens kreeg ik nog van Nienke Scholts een mailtje waarin ze mij wees op het bestaan van de Koalition. Dit is een vertegenwoordiging van onafhankelijke Berlijnse kunstenaars, die zich sterk maken voor meer (overheids)geld voor onafhankelijke Berlijnse kunstenaars. Meer overheidsgeld voor de kunsten is cruciaal. Wij moeten hier ook zonder omhaal om gaan vragen. We zijn te belangrijk voor deze samenleving. Maar ik denk dat we daarbij veel steviger staan als we ons goed bewust zijn van de reikwijdte van onze gemene deler.

Email Nienke Scholts

Naar aanleiding van je inventarisering van de dingen waarover we het eens zijn, dat ik aan het initiatief van Christoph Knoch in Berlijn; Koalition der Freie Szene, je kent het ongetwijfeld wel.

Christophe Knoch was in Juli te gast bij de We Live Here summeracademy en het was inspirerend vond ik te horen wat ze daar voor elkaar hebben gekregen. Vooral in het bijeenbrengen van de verschillende 'scènes' van onafhankelijke kunstenaars (van dans tot literatuur). Ze hebben daaruit een soort 'speakers groep' gevormd, met een vertegenwoordiger uit elke scène. Samen hebben ze bijv. 'de 10 punten' opgesteld die ze allemaal uitgevoerd zouden willen zien worden mbt het beleid (Stadt/Bundesland niveau). Ze zijn nu - als ik het goed heb begrepen - als groep nog steeds met enerzijds het veld, en anderzijds beleidsmakers, politiek, enz., in gesprek om diverse belangen te behartigen. Hun kracht is denk dat ze als 1 stem spreken.

Sinds hij erover vertelt heeft ben ik aan het nadenken over hoe we iets vergelijkbaars in Nederland kunnen bereiken. Of in ieder geval hoe we de kloven tussen de verschillende disciplines kunnen overbruggen. Het gaat er niet om hetzelfde te doen, (zij doen het ook op stedelijk niveau wij landelijk) maar een vorm te vinden die tegemoet komt aan de behoeften van het veld (op lange termijn.)

De Agenda is een hele goede eerste stap, en jouw vraag een belangrijke eerste denk ik; welke behoeften of belangen gaan voor iedereen op? (Jij noemde dat 'waar zijn we het mee eens?').

Christophe Knoch vertelde dat ze ook vanuit een soortgelijke vraag vertrokken. Namelijk; Ja we zijn als disciplines misschien heel verschillend, hebben artistiek andere visies en voorkeuren enz., maar wat zijn onze gedeelde belangen? Wat heeft iedereen nodig? - En dat gaat dan in eerste instantie ook om basale zaken zoals; "We hebben allemaal behoefte aan vaste werkruimte/repetitie ruimte." (Daar komt dan BAU om de hoek kijken.) Enz.

Dus ik dacht ik stuur je de link, ter inspiratie.

<http://www.berlinvisit.org/welcome/>

Groep 8 - Hoe communiceer je wat er in het theater gebeurt naar buiten?' Daarbij voegde zich: 'Ownership: Hoe maak je het publiek eigendom van je werk?

Moderators: Marieke Warmelink & Fransje Christiaans

Naast het feit dat het goed is een tegengeluid te geven voor de bezuinigingen op subsidies, vonden we het ook belangrijk dat de bezuinigingen ook kunnen helpen om na te denken over hoe we als kunstenaars juist een link kunnen leggen tussen kunst en het dagelijks leven, kunst en politiek, kunst en maatschappij. en daarbij een groeiend inkomen te genereren. Daarom keken we vooral naar voorbeelden die ervoor zorgen dat het publiek/ de toeschouwer onderdeel wordt van het werk. Daarbij hebben we in onze presentatie een fictief voorbeeld geschetst. Enkele punten die in ons gesprek hierover naar voren kwamen waren; het delen van een gemeenschappelijk verantwoordelijkheid noodzaak hiervan goed kunnen communiceren. overbrengen. herkenning persoonlijke / het lokaal, herkenning multi facetten (niet 1 ding, maar toegankelijk op verschillende niveaus) dit kan ook voor een venue op plek zijn waar het afspeelt, wat meerdere onderdelen bundelt. het naar buiten treden/ ook op de straat afspelen, link met het dagelijks leven. dit kan ook zijn tijdens het proces.

verbinden met instanties/winkels of een bedrijf. voor sponsoring maar ook wellicht een plek die qua visie aansluit. hoe kan je die betrekken in je werk. en terugkoppelen. wat kan je met de informatie en ervaring die je opdoet, kan je die ook weer doorgeven/delen?

met anderen opgroeien niet uitspelen (collegialiteit/competitie)

randprogrammering. dus een voorgesprek b.v. iets wat aansluit op het onderwerp.

het proces meer naar buiten brengen. sponsors/publiek hierbij betrekken zodat zij zich er ook meer onderdeel van voelen

humor

ondersteund worden door een meer ervaren (theater)gezelschap die als het ware een meester/leerling relatie kan onderbouwen (het AFK heeft b.v. ook zo'n programma opgezet. maar dit zou vanzelfsprekender kunnen worden. of meer op dit soort gezelschappen afstappen.

tijdens de voorstelling het publiek meer onderdeel laten zijn, maar ook de spelers soms juist op laten gaan in het publiek. de scheiding tussen realiteit en werkelijkheid vertroebeld. (maar dit is misschien een persoonlijke voorkeur)

Groep 9: Wat is 'the fittest'? Relatie werk en bestaande structuren.

Moderator: Fanne Boland

Agendapunten

(Walter) Hoe kan/moet de structuur van het theaterveld veranderen als reactie op nieuwe artistieke vormen (interdisciplinair werk)?

(Nina) Hoe kunnen we voorbij gaan aan de huidige oppositie tussen de 'grote zaal' (traditie, repertoire, breed publiek) en de 'kleine zaal' (experiment, vormvernieuwing)? Hoe kunnen we, vooral de jonge generatie makers, nieuwe vormen ontwikkelen voor met name de 'grote zaal'?

(Fanne) Als de huidige structuur van het theaterveld gericht is op 'survival of the fittest', wat is dan 'de beste'/'de sterkste'? De beste in Darwins zin is kortweg de beste aanpasser. Hoe kunnen we het theaterveld als één figuur denken en een positieve aanpassing (metamorfose) voorzien, in plaats van stilzwijgend een negatieve aanpassing (ten ondergaan) accepteren?

Inventarisatie van diagnoses en vragen

Alle elementen in de huidige structuur hebben een duidelijk profiel. Hoe pas je daar als maker in als je juist buiten die profielen valt, of juist zoekende bent naar een profiel? Hoe manifesteer je je als maker in het veld als je (nog niet) helemaal overtuigd bent van je vorm? Hoe ontwikkel je je eigen dynamiek als maker en hoe kan de structuur daarvoor open staan? *Hoe maken we de structuur flexibel?*

De 'jongere' generatie theatermakers heeft geen liefde voor de grote zaal. Hoe moet je als maker in een wereld waarin zulke grote ontwikkelingen gaande zijn (en waarvan de democratisering en aristocratisering in de definitie Kokkermans slechts een uitwas zijn) iets vertellen? Op welke plek vertel je welk 'verhaal', en in welke (al dan niet 'verhalende') vorm? Artistieke noodzaak moet leidend zijn in het bepalen van de vorm en de plek, in

tegenstelling tot het vooraf claimen van een plek voor één soort theater. *Hoe kan de structuur open staan voor het steeds opnieuw bepalen van wat op een bepaalde plek het beste is?*

De 'beste' zijn is geen negatief iets. Competitie is goed, in die zin dat we het veld samen moeten vormgeven. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de kunstsector in zijn geheel als 'beste' uit de bus komt? *Hoe creëren we een veld op basis van vertrouwen waarin we steeds opnieuw samen de regels kunnen bepalen?*

We moeten onderzoeken hoe we de verschillende identiteiten in het veld kunnen verenigen. De BIS bestaat bij de gratie van de structuur (hardware?), het fonds bij de gratie van de kunstenaars en kunstwerken (software?). *Hoe kunnen we de structuur en het artistieke in één wezen denken?*

Een visioen voor een nieuw theaterveld

Het wezen van het theaterveld heeft drie koppen: MAKER – PLEK – PUBLIEK

Wat als we een veld creëren waarin de plek een sturende rol speelt?

Wat als makers om de 'zoveel tijd' (4 jaar? 8 jaar?) een aanvraag kunnen indienen voor een plek, waarin zij tegelijkertijd die plek definiëren? Een plek kan een theater zijn, een festival, een grote of juist kleine zaal, maar ook een stad, regio ('platteland') of een bewegende, nomadische plek.

Elke periode mag iedereen (dus zowel de makers die al eerder een plek innamen en makers die dat nog niet eerder deden) een aanvraag doen om een zelfbepaalde plek te bezetten (NB. niet te verwarren met bezitten).

De beoordeling wordt uitgevoerd door een jury. Die jury bestaat uit 50% theaterprofessionals (uit alle geledingen van het theaterveld) en 50% mensen van buiten het theaterveld, maar met een binding met verschillende plekken. Het is een burgerplicht om aan die jury deel te nemen. Iedereen kan en wordt er op een bepaald moment voor opgeroepen.

De plek als uitgangspunt is de ultieme manier om de andere twee koppen, maker en publiek, samen te brengen.